

Дойранъ († 1843 г.). Той е билъ учитель на българчетата въ Солунъ въ началото на 30-тѣхъ години, писателъ и печатарь. Той пише книгитѣ си на *славяно болгарскій* или само на *прѣстѣй азбукѣ болгарскій*.¹⁾

Отъ Македония е и първиятъ български педагогъ и граматикъ Неофитъ Рилски отъ с. Банско (Разлогъ). Той се училъ при гърци въ Мелникъ и отъ своето македонско отечество отишълъ въ сѣверна и тракийска България, да отваря първитѣ уредени български училища. Неофитъ написалъ първата българска граматика (1835 г.), таблици за учение на начинаещитѣ, учебници и рѣчници за по-възрастнитѣ, за българското просвѣщеніе, защото, казва той, *стига . . . ѣ спавала нашата Болгаріа*.²⁾ Повечето отъ книгитѣ си той е печаталъ въ Крагуевацъ и Бѣлградъ, съ съдѣйствието на сръбското правителство.

Първиятъ български филологъ, който научно работи съ югославѣнски ржкописи въ Света-гора още прѣзъ 1852 г. и чийто трудъ излиза въ изданията на руската Императорска Академия на наукитѣ, е билъ македонскиятъ българинъ Константинъ Петковичъ, отъ с. Башино-село при Велесъ.³⁾

Първиятъ голѣмъ интересъ за проучване на българската народна поезия и битъ се прояви най-силно у синоветѣ на Македония, братя Димитъръ и Константинъ Миладиновци отъ Струга († 1861 г.). Тѣ издадоха най-значителния на врѣмето си и познатъ и въ чуждия ученъ свѣтъ сборникъ: *Български народни пѣсни*. Загребъ 1861 г.⁴⁾

Първата българска печатница се отваря въ Македония. — Печатането на български книги въ Буда-Пеща, Бѣлградъ, Крагуевацъ, Римникъ и др. бѣ съпроводено съ голѣми трудности и разходи. Много ржкописни български трудове отъ началото на XIX в. били приготвени за печатъ, но, поради тия трудности, тѣ не видѣли свѣтъ, и сега се пазятъ въ ржкописнитѣбирки само като свидѣтели на една засилена книжовна дѣйность. За да се отстранятъ реченитѣ несгоди, бъл-

1) Документи, № 116, 121.

2) Документи, № 118.

3) Документи, № 146.

4) Документи, № 166.